INDO-EUROPEAN MILITARY INSTITUTIONS AND BROTHERHOODS

Mădălina Strechie
Senior lecturer, PhD., University of Craiova

Abstract:Indo-European antiquity developed due to war, the means by which it conquered the world. All Indo-European civilizations had a cult for military art, which was exercised as a profession, with numerous leading social classes in all these civilizations. For the Indo-Europeans everything was decided by war, which took place both among the gods and among the people. Military brotherhoods were the first military associations to achieve a team spirit, solidarity, a kinship through the practice of military art. It is known that the Celts practised the so-called blood brotherhood, which consisted of a twin ritual of people who were not blood related. The use of animal totems, especially predators, was for the Indo-Europeans a way of transferring the effective predator qualities of these animals to the military constituting the professional association.
Along with the great migration of the Indo-Europeans and the development of their civilizations, military brotherhoods became much more, they became social classes, institutions and even institutional systems which developed the war power of the served civilizations. Persia, Sparta and Rome created the most effective military institutions which deeply transformed not only the homeland, but also military art, governance and administration.

Keywords: indo-europeans, military brotherhoods, animal totems, military institutions, antiquity.

INTRODUCERE

Subiectul tratat de noi în prezentul studiu a fost ignorat în lucrările de specialitate, atât în cele din aria științelor sociale, umaniste, dar mai ales militare. De aceea, considerăm că prin abordarea lui deschidem o cale de viitoare cercetări multidisciplinare cu privire la civilizațiile antice fondate de către indo-europeni, în care prima războiul. Nu se poate face studiul acestor civilizații antice fără a cerceta fenomenul care le-a determinat, anume războiul.

Acest studiu continuă preocupările noastre cu privire la fenomenul războiului în civilizațiile indo-europene, deoarece am tratat în prealabil și despre zeii indo-europeni ai războiului.

Războiul era în Antichitatea indo-europeană „domeniul acțiunii, care avea drept scop restabilirea păcii și înfrângerea răului."[1] Marile religii indo-europene se bazau și ele pe lupta dintre bine și rău. De exemplu, Zoroastrismul avea la bază confruntarea a două principii cosmice, care se luptau între ele, Binele și Răul numite *Spenta Mainya=Ahura Mazda= Stăpânitorul înțelept=Ormuzd* și *Angra Mainya=Ahriman*[2]*, Stăpânitorul răului.*

În religia hindusă sunt prezente numeroase simboluri războinice antagonice, care se confruntă pentru supremația lumii, dintre care campionii Binelui sunt de regulă păsări,

[1] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, (coordonatori), *Dicționar de simboluri,* Traducere de Micaela Slăvescu, Laurențiu Zoicaș (coordonatori), Iași, Editura Polirom, 2009, p. 776.
[2] Arthur Cotterell, *Dicționar de mitologie,* Traducere de Elena I. Burlacu, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 19, p. 26.

BDD-A29696 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 02:12:04 UTC)

combinații între vulturi cu lei, iar campionii Răului sunt șerpii monstruoși.[3] De asemenea, în mitologia germanică, zeii, reprezentanți ai Binelui, se luptă cu forțele Răului pentru a scăpa omenirea de haos, zeii sunt agenții ordinii care trebuie impusă lumii celor vii, ordine bazată pe morală și legi.[4]

În civilizațiile ariană, persană, celtă, dacă, vikingă, greacă și romană războiul era o parte a politicii statului sau chiar statul însuși, se luptau atât zeii, cât și oamenii

Am grupat frățiile militare din punct de vedere alfabetic pentru o mai bună receptare a lor. Am început cu ele pentru că ele au constituit modelul viitoarelor instituții militare ale indo-europenilor, instituții pe care le-am organizat în studiu tot în ordine alfabetică. Nu am găsit date despre frății militare sau instituții războinice la toate civilizațiile indo-europene, bibliografia fiind foarte săracă cu privire la acest fenomen, dar majoritatea civilizațiilor indo-europene sunt amintite. De asemenea, este foarte important și asemănarea dintre diferitele civilizații indo-europene în ceea ce privește frățiile și instituțiile militare.

FRĂȚII MILITARE

BESERKIR frăție de războinici scandinavi, vikingi, care în traducere ar însemna „războinici cu blană", erau acei războinici vikingi care consumau un amestec de ciuperci (cel mai probabil), care îi făceau să intre într-o transă războinică, sau acel *furor bellicus*. Faptul că se îmbrăcau în blănuri de animale (se crede că în blană de lup sau de urs) completa ritualul de metamorfozare a lor în fiare, ceea ce îi făcea invincibili, în credința lor.[5] O altă traducere a termenului de *beserkir* sau *beserck* dată de Georges Dumézil este „cel înveșmântat în piele de urs".[6]

Tot o asociație războinică celtică era și *DAL*, care avea rostul unei adunări politice și militare.[7]

DRAGONI, era tot o frăție militară care a fost atestată la parți, așa cum ne spune Mircea Eliade[8]. Probabil era o formațiune de cavalerie, mai ales că de-a lungul timpului dragonii au denumit formațiuni de cavalerie.

EROII la greci au constituit o veritabilă frăție militară mistică, dacă luăm în considerare descendența lor divină, pe jumătate. Grecia antică a inventat această „instituție a eroizării"[9]tocmai ca un model pentru oamenii de arme din polisurile grecești, cei mai cunoscuți dintre eroii lor fiind Herakles și Ahile. Primul a generat Jocurile Olimpice ca mijloc de repetare a eroismului, cel de-al doilea a fost prototipul războinicului grec[10] și modelul pentru revoluția

[3] Cf. Hinrich Zimmer, *Mituri și simboluri în civilizația indiană",* Traducere de Sorin Mărculescu, București, Editura Humanitas, 1994, p. 73.
[4] Cf. Ernst Uehli, *Mitologia nordic-germanică în perspectiva misterelor,* Traducere din limba germană de Magda Petculescu, București, Editura Saeculum I.O., 2001, p. 154.
[5] Mircea Eliade, *De la Zamolxis la Genghis-Han*, Traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1980, p. 26.
[6] Georges Dumézil, *Mit și epopee,* 3 volume, Traducere de Francisca Băltăceanu, Gabriela Creția, Dan Slușanschi, București, Editura Științifică, 1993, p. 978.
[7] Dumitru Berciu, *Lumea celților,* București, Editura Științifică, 1970, p. 166.
[8] Mircea Eliade, *De la Zamolxis la Genghis-Han*, Traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1980, pp. 28-29.
[9] Dana Dinu, *Introducere în cultura și civilizația Greciei Antice*, Craiova, Editura Universitaria 2008, p.
[10] Vezi și studiul nostru Strechie Mădălina, „Iliada, teatrul de operații pentru prototipul războinicului grec, Ahile",în volumul celei de-a IX-a conferințe internaționale: ***Limbă, cultură, civilizație, A IX-a Conferința internațională, Confluența ideilor inovatoare,*** București, România 29-30 mai 2015, organizată de către Universitatea Politehnica

BDD-A29696 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 02:12:04 UTC)

hoplitică și nu numai, Alexandru cel Mare îl avea drept model de luptă militară. Cei mai mulți dintre eroi au fost fii lui Zeus, are și-a creat astfel o armată fidelă prin legăturile de sânge, care să îl ajute pe Zeus în lupta pentru supremația în Panteonul grecesc.

La irlandezi îi întâlnim și pe războinicii foarte antrenați numiți *FENIANI*, care alcătuiau tot o frăție războinică.[11]

La celți se găseau la mare cinste și așa numiții *FLATHA*[12] care erau războinici din familiile nobile, care dețineau ceea ce se numea „virtutea războinică" numită *oghma*.[13] La irlandezi cel mai exemplar războinic din categoria *FLATHA* a fost Cu Chulainn, în traducere *viteazul fără pereche*.[14] Din legenda sa aflăm că această frăție militară se antrena foarte mult, având o perioadă de inițiere în viața militară, alegerea armelor se făcea probabil în funcție de abilitățile fiecăruia, iar perfecționarea în această frăție și implicit testul de maturitate final, era uciderea unor monștri în cazul lui Cu Chulainn,[15] sau a unor elemente care puneau în pericol comunitatea acestor *FLATHA*. Eroinele feminine nu lipsesc nici ele din lumea celtică. Una dintre modelele de războinice pentru celți a fost *Morigan*.[16] Celții aveau foarte mulți eroi războinici, probabil proveniți din această frăție militară, mai ales că aveau ca simbol al războiului „sabia lui Nuadu", considerată o armă care îl făcea invincibil pe cel care o purta și „lancea lui Lug" care asigura victoria eternă fie a zeilor, fie a oamenilor.[17] Este știut faptul că în metalurgia fierului celții au excelat.

JARLA reprezenta pentru vikingi[18] mai mult decât o frăție militară, o veritabilă asociație a eroilor războinici care datorită faptelor lor aveau acces în *Walhalla*, raiul eroilor războinici.

La perși existau și așa numiții *KERESA*[19] care potrivit aceluiași savant, Mircea Eliade, erau o formațiune militară, care acționa ca o frăție împotriva religiei lui Zarathrustra la începuturile sale. Termenul se traducea prin *lupii cu două picioare*, sau chiar *hoții*. Și aceștia dădeau dovadă de *furor bellicus* prin consumarea unei băuturi care îi transformau în adevărate animale sălbatice (*lupi* după traducerea termenului, lupul fiind un totem foarte folosit de războinicii antichității indo-europene și nu numai). Un războinic de legendă din această frăție militară persană a fost *Keresaspa* cunoscut ca un erou războinic care a asasinat dragoni și care a oprit chiar vântul de a distruge lumea.[20] Tot la perși era și un înger războinic, care avea o putere foarte mare de a lupta pentru binele oamenilor, conceput de însuși Zarathrustra ca o unire între forța războinică și supunerea față de bine, numit *KHSHATHRA VAIRYA*.[21]Tot la perși a fost foarte cinstit și eroul

---

București, Facultatea de Inginerie în Limbi străine, Departamentul de Comunicare și limbi moderne, ISSN 2067 – 1628 Editorii volumului: Coordonator-Yolanda-Mirela Catelly, Fabiola Popa, Brândușa Răileanu-Prepeliță, Voichița Alexandra Ghenghea, Redactor șef: Yolanda-Mirela Catelly, București, Politehnica Press, pp. 339-346.

[11]Arthur Cotterell, *Dcționar de mitologie,* Traducere de Elena I. Burlacu, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 152.

[12] Dan Grigorescu, *Druizii și lumea lor enigmatică,* București, Editura Saeculum I.O., 2003, p. 261.

[13]*Ibidem,* p. 262.

[14]*Ibidem,* p. 264.

[15]*Ibidem,* p. 264.

[16] Victor Kernbach, *Dicționar de mitologie generală. Mituri. Divinități. Religii,* București, Editura Albatros, 1995, p. 385.

[17] Dumitru Berciu, *Lumea celților,* București, Editura Științifică, 1970, p. 163.

[18] Victor Kernbach, *Op. cit*., p. 669.

[19] Mircea Eliade, *Imagini și simboluri,* Prefață de Georges Dumézil, Traducere de Alexandra Beldescu, București, Editura Humanitas, 1994, p. 27.

[20] Jean Vertemont, *Dicționar al mitologiilor indo-europene,* Traducere de Doina Lică, Lucian Pricop, Timișoara, Editura Amarcord, 2000, p. 194.

[21]*Ibidem,* p. 195.

BDD-A29696 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 02:12:04 UTC)

numit *Thraetaona,* cel care a rămas în legendă ca eroul care a ucis dragoni.[22]Un alt erou persan, un războinic iscusit, antrenat în lupta cu forțele răului foarte cinstit a fost *Fredun,* care a legat demonul Azdahak.[23]

La romani exista o frăție militară, devenită cult, *LUPERCII* sau așa cum spune Mircea Eliade „confrerie magico-religioasă"[24], se pare, înființată de primul rege al Romei, semizeul Romulus, formată mai ales din militari bine pregătiți, cei mai mulți fiind din familii ecvestre deoarece purtau inelul de cavaler, semnul rangului lor.

LUPTĂTORII LUPI DACI erau, cel mai probabil, o confrerie militară dacică de preoți războinici care se intitulau „cei asemeni lupilor" atât în privința curajului, vitejiei și rezistenței lor în luptă", mai ales că în mitologia dacă, lupul „era considerat ca simbol al unui popor războinic și viteaz."[25]*DACII LUPI* cum îi numea Mircea Eliade era reprezentanții unei societăți secrete de războinici care avea o „ideologie războinică"[26]. De asemenea, dacii aveau și așa zișii *MESAGERI AI LUI ZAMOLXIS,* un fel de trupă specială de kamikaze, care își ofereau viața pentru asigurarea binelui comunității. Îi putem asemăna cel mai bine cu luptătorii vikingi care mergeau în raiul eroilor pentru faptele lor de vitejie, dar și cu eroii persani din Cei 10000 de nemuritori pentru că dacii, credeau ca și perșii lui Darius I într-o religie monoteistă, asemănătoare Zoroastrismului și în nemurirea sufletului, fiind legați de cel mai important pentru daci Zamolxis, mai degrabă un profet decât un zeu, așa cum era și Zoroastru.

În timpul dinastiei ahemenide a perșilor a existat încă o frăție militară numită *MAIRIYA*, care în traducere ar fi războinicii fiare, cel mai probabil legată tot de simbolul lupului numit și *varka*. Ca armă distinctivă această frăție militară avea drept simbol măciuca însângerată[27] (armă care apare și în tradiția ariană, așa cum reiese din Vede).

MARYA erau la arieni o frăție militară destul de temută, din moment ce termenul desemnează în sanscrită: „tânăr luptător închinat spre violență".[28] Se pare că sunt diferiți de cei din frăția militară expusă mai sus.

MARUTI/MARUȚI erau o ceată de războinici vedici, (arieni deci) considerați fii lui Rudra[29], deci tot o frăție militară, nu o instituție, mai ales că triburile ariene care au cucerit India aveau conducători militari numiți *raja*.[30]

La arieni îi întâlnim pe *RATHAESTAS*[31] care îi denumea pe războinici, probabil tot o frăție războinică, mai ales că arienii au fost unii dintre cei mai aprigi războinici indo-europeni. Se pare

[22]*Ibidem,* p. 311.
[23] Mircea Eliade, *Op. cit*., p.132.
[24]Mircea Eliade, *Imagini și simboluri,* Prefață de Georges Dumézil, Traducere de Alexandra Beldescu, București, Editura Humanitas, 1994, p. 116.
[25]*Cf.* Mitică Georgescu, *Mitologie zoocinegetică. Obiceiuri, credințe, superstiții*, Pitești, București, Brașov, Cluj-Napoca, Editura Paralela 45, 2002, p. 84, p. 83.
[26] Mircea Eliade, *De la Zamolxis la Genghis-Han*, Traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1980, p. 25.
[27]*Ibidem,* p. 28.
[28] Apud Georges Dumézil, *Mit și epopee,* 3 volume, Traducere de Francisca Băltăceanu, Gabriela Creția, Dan Slușanschi, București, Editura Științifică, 1993, p. 979.
[29]*Apud* Mircea Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase,* volumul I, Traducere din limba franceză C. Baltag, Chișinău, Editura Universitas, 1994, p. 223.
[30]*Ibidem,* p. 206.
[31] Ligia Bârzu, Rodica Ursu Naniu, *Istoria universală veche. Istoria Orientului antic,* București, Editura Fundației „România de Mâine" , 1999, p. 147.

BDD-A29696 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 02:12:04 UTC)

că traducere termenului ar însemna „cei care mână carele de luptă”[32], erau aşadar o frăţie militară de cavalerie grea.

ULFHEDHNAR, frăţie de războinici germani, care în traducere însemna „războinici în blană de lup”,[33] era organizată pe aceleaşi principii ca *BESERKIR*.

WALKIRII o asociaţie/frăţie războinică feminină, cu dublu rol. Aceste războinice vikinge era şi războinice de temut, dar şi călăuze ale războinicilor vikingi ucişi în războaie către raiul eroilor vikingi, *Walhalla*.[34] Acestea aveau şi rolul de mesageri ai zeilor, erau ghizi în timpul luptei, uneori şi seducătoare de eroi, fiind considerate nimfele lui Odin.[35]

Walhalla nu era altceva decât tărâmul unde fiecare războinic viking dorea să ajungă, era raiul vikingilor, imaginat sub forma unor Câmpii ale zeilor unde era o „energie de virtuţi războinice.”[36]

INSTITUŢII MILITARE INDO-EUROPENE

BARATHA[37] ofiţeri la arieni, cu status oficial, fiind echivalenţi cu *tarabostes* ai dacilor sau cu *ordo equester* roman. De numele lor este legată şi *Mahabharata*, celebra epopee indo-europeană cu cea mai mare întindere, care s-ar traduce prin Marele război, anume războiul de cucerire a Indiei de către arieni.

CAVALERII CELŢI erau clasa războinicilor gali/celţi de care aminteşte Caesar în *De bello Gallico*, cei care erau la cea mai mare cinste la aceştia, după druizi. Din rândul acestor cavaleri se alegeau şefii triburilor, numiţi impropriu regi, *rix*. Erau de fapt aristocraţia militară, arma lor preferată era cavaleria cu carul de luptă.[38]Nu ştim denumirea lor celtică, ştim doar că aşa îi numeşte Caesar, care cel mai probabil îi echivalează cu *ordo equester* al romanilor.

CEI 10000 DE NEMURITORI[39] a fost una dintre cele mai elitiste instituţii militare ale indo-europenilor, ea fiind înfiinţată de către perşi, atestată mai ales în timpul genialului Darius I. Avea rol de gardă regală, dar şi de serviciu secret şi de trupe speciale. Era o instituţie de bază a primei organizări imperiale ale lumii Persia, militari polivalenţi, atât ca arme, cât şi ca pregătire, foarte educaţi, adevăraţi soldaţi ai Binelui după teoria zoroastriană. Organizarea lor ca instituţie depăşeşte tot ceea ce a existat înaintea lor, nemaifiind egalaţi, cel puţin în privinţa numărului imens, de nicio altă civilizaţie indo-europeană, ne gândim aici la cea greacă, elenistică sau de cea romană. Organizarea acestei instituţii militare de top avea şi un impact psihologic, ei nu numai că erau pregătiţi pentru război, asemeni unor zei, singurii nemuritori, dar numărul rămânea constant, indiferent de pierderi, rezerva celor 10000 de nemuritori intra în acţiune, înlocuindu-i imediat pe cei căzuţi în luptă, oferindu-le astfel o aură de invincibilitate şi de nemurire în ceea ce priveşte gloria. Ca gardă regală aveau şi o funcţie protocolară, nu numai de gărzi de corp ale regelui, fiind printre primele instituţii militare indo-europene cu specializarea de pază şi de protocol pentru decidenţii politici, un model pentru romana Gardă Pretoriană.

---

[32] Arthur Cotterell, *Op. cit.*, p. 41.
[33] Mircea Eliade, *De la Zamolxis la Genghis-Han*, Traducere de Maria Ivănescu şi Cezar Ivănescu, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1980, p. 26.
[34] Arthur Cotterell, *Op. cit.*, p. 179.
[35] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, (coordonatori), *Dicţionar de simboluri,* Traducere de Micaela Slăvescu, Laurenţiu Zoicaş (coordonatori), Iaşi, Editura Polirom, 2009, p. 1038.
[36] *Ibidem*, p. 1038.
[37] Magda Stan, Cristian Vornicu, *Istoria lumii pentru toţi. Antichitatea,* , Bucureşti, Editura Niculescu, 2007.
[38] Dumitru Berciu, *Lumea celţilor,* Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1970, p. 166, p. 171.
[39] Magda Stan, Cristian Vornicu, *Istoria lumii pentru toţi. Antichitatea,* , Bucureşti, Editura Niculescu, 2007.

BDD-A29696 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 02:12:04 UTC)

Putem spune că uimitorii 10000 de nemuritori au constituit cea mai eficientă verigă instituțională a statului persan, mai ales în perioada marelui Darius I, cel care a adus Persiei cele mai performante și eficiente instituții, Grada regală fiind parte majoritară din sistemul instituțional organizat și condus de către renumitul rege persan, Darius I.

COLEGIUL CELOR 10 STRATEGI[40], a fost o instituție militară, dar și politică, având rol executiv, un fel de guvern al Athenei, creat de marele Pericle. Cei 10 strategi erau guvernul Athenei, mai ales în timpul activării lui Pericle, guvern care avea decizie în politica internă, dar și externă a Athenei, fiind colegiul care gestiona și interesele financiare ale Ligii de la Delos, controlul central al sferelor de influență ale Athenei. Acropolele atenian i se datorează tocmai acestui colegiu și desigur conducătorului său, Pericle, o vastă lucrare arhitectonică pentru polisul Athena, care a implicat organizarea de tip militar, dar și suportul financiar al Ligii de la Delos. Această instituție militară a fost printre primele instituții militare care și-a diversificat atribuțiile, adăugându-și și atribuții economice, dar și diplomatice, mai ales că Liga de la Delos, în fapt a alianță de state grecești, atât din punct de vedere militar, comercial și politic, în jurul Athenei, era controlată de către Consiliul celor 10 strategi, Pericle a fost cel mai cunoscut conducător al acestei alianțe, militare, politice și economice. Componența acestui colegiu era aristocrată, eupatrizii controlând politica și armata Athenei.

EFEBIA era instituția militară a Athenei. Ea reprezenta un stagiu obligatoriu pentru toți cetățenii atenieni, înainte de se dedica treburilor obștești, adică democratice.

KSHATRYA[41] reprezenta cea de-a doua castă a societății ariene, sau vedice așa cum mai este cunoscută. Era de fapt o clasă a militarilor de carieră, clasă socială care își găsește corespondentul și în cazul altor societăți indo-europene, mai ales la perși, spartani și romani, dar și la traci și daci. Dacă analizăm cuvântul din perspectivă lingvistică observăm că el reprezintă un compus între *kshatra=putere* și *arya=nobil*, stăpân, arian, așadar putem traduce termenul fie prin: *puterea nobilului*, fie *nobilul cu putere*, desigur puterea războinică, știu fiind faptul că arienii au implementat pentru prima dată atacul combinat, specializând și unificând în atac, toate forțele militare existente atunci precum: flota, cavalerie și infanterie.

ORDO EQUESTER[42] este instituția executivă militarizată a Romei Antice, care era de fapt guvernul Romei în perioada Principatului. Romanii au combinat, la fel ca și spartanii, administrația centrală cu armata, alcătuind astfel cea mai eficientă administrație militarizată din lumea antică, controlând totul. Acest binom instituțional roman primea organizarea și disciplina militarilor de profesie, *ordo equester*, care era o clasă socială a militarilor, din eșalonul superior al armatei romane, adică statul ei major. Dezvoltarea acestui binom instituțional a fost una armonioasă atât pentru armată, care s-a implicat foarte mult social, cât și pentru administrație, care a devenit un model de bune practici pentru orice administrație din lume. Statul major al armatei romane avea mai ales puterea economică, mai puțin cea politică (din acest punct de vedere sistemul spartan era superior, binomului roman), fiind administratorii puterii imperiale, a finanțelor, a comunicațiilor. Puterea militară beneficia astfel de resurse proprii, de posturi plătite după retragerea din armata activă și desigur de informații din toată lumea supusă imperiului, trupele speciale romane dezvoltându-se mai ales în perioada imperială, cea mai cunoscută trupă

[40] J. B. Burry, Russell Meiggs, *Istoria Greciei până la moartea lui Alexandru cel Mare,* Ediția a IV-a revăzută, Traducere de Diana Stanciu, București, Editura ALL, 2006, 2008.
[41] Liviu Burlec, *Istoria antică. Grecia și Orientul,* Iași, Editura Institutul European, 1996 și Michel Boivin, *Istoria Indiei*, traducere, prefață și note: Daniela Zaharia, București, Editura Corint, 2003.
[42]Bohec, Yann Le, *L'Armée Romaine sous le Haut-Émpire*, ouvrage publié avec le concurs du CNRS, Éditeur Picard, Paris, 1989.

BDD-A29696 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 02:12:04 UTC)

cu unități speciale fiind Garda pretoriană, care pe lângă controlul administrației centrale, deținea și controlul informațional al Romei, fiind și serviciu secret, dar și trupă de commando, dar și cea care implementa politica Romei prin lovituri de stat pentru impunerea fidelilor statului roman în regatele clientelare și altele. Romanii s-au înscris și ei în galeria civilizațiilor indo-europene care au făcut din armată o veritabilă instituție, un guvern din toate punctele de vedere.

PANKUS era instituția aristocrației militare hitite, sau cea a conducătorilor de care. La hitiți ei erau și preoți, dar aveau și conducerea executivă să spunem după rege.[43]

SPARTIATAI, HOMOIOI=EGALII[44]reprezentau nu numai aristocrația spartană, ci întreg statul spartan. Considerăm că Sparta prin acești *spartiatai* a creat un veritabil sistem militar, nu o simplă instituție, deoarece toate instituțiile spartane erau dominate de aceștia. Astfel instituțiile diriguitoare ale Spartei precum: 1. *Appela*, era Adunarea cetățenilor spartani care alegea regii și magistrații, deci dominată de către egali, cei care erau cetățenii spartani; 2. *Regalitatea*, prin cei doi regi aleși tot din rândul cetățenilor, deci ai egalilor, era și ea parte din sistemul militar; 3. *Gerusia*, instituția militarilor pensionați din armata spartană, aleși pe viață; 4. *Eforii*, cei mai importanți dintre egali, deoarece ei controlau tot acest sistem politic militarizat al Spartei, având rolul unui serviciu secret, poliție economică, inspectori, trupe speciale etc. Selecția acestui sistem politico-militar spartan era extrem de eficientă, dură și lipsită de corupție, dacă luăm în considerație proba numită *krypteia*,[45] un fel de test de supraviețuire, nu un simplu test de maturitate. Dintre civilizațiile indo-europene, Sparta a reprezentat cel mai bun exemplu de instituții militare, ea realizând un sistem militar de neegalat până astăzi de nicio civilizație.

TARABOSTES era conducătorii militari ai dacilor, erau în fapt o clasă aristocratică militară, sau așa cum îi numea Grigore Tocilescu „nobilime militară și teritorială”.[46] Din rândul lor se alegea regele, așadar aveau o importanță instituțională foarte mare, care depășea atribuțiile militare, de conducători de oști, ei fiind și aceia care guvernau statul dac ca regi sau ca „miniștri” ai guvernului regal. Se aseamănă foarte mult cu corespondentul lor arian, celtic și spartan.

CONCLUZII

Toate civilizațiile indo-europene au transformat războiul nu doar într-o artă, ci într-un veritabilă instituție sau chiar sistem instituțional. Fie că a fost vorba de frății, ca asociații de profesioniști militari, fie că a fost vorba de instituții militare care dominau statele indo-europene, toate slujeau războiul și scopul acestuia, care asigura de fapt dezvoltarea politică, teritorială mai ales, economică și demografică a acestor civilizații. Observăm că în mai toate civilizațiile indo-europene frățiile aveau unele ritualuri mistice, de consumare a unor băuturi, sau alimente, considerate că le ofereau tinerilor militari calități extraordinare, invincibilitate și rezistență războinică. De asemenea, toate instituțiile militare indo-europene se aflau lângă politica acestor civilizații, sau chiar ele făceau politica așa cum este cazul Spartei. Toate aceste frății și instituții militare care se găsesc în toate civilizațiile indo-europene demonstrează caracterul războinic al acestora, toate aducând multe inovații tehnologiei militare și dezvoltând fără precedent până

[43]*Apud,* Margarete Riemschneider, *Lumea hitiților,* Cuvânt înainte de Helmuth Th. Bossert, traducere și note de paul B. Marian, București, Editura Științifică, 1967, pp. 66-68.
[44]*Cf.* Paul Cartledge, *Spartanii, o istorie legendară,* Traducere din limba engleză de Daniela Fudulu, București, Editura Herald, 2018.
[45] Xenofon, *Statul spartan. Statul atenian,* Traducere, prefață, cuvânt introductiv și note de Maria Marinescu-Himu, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1958.
[46] Nicolae Gostar, Vasile Lica, *Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal*, Iași, Editura Junimea, 1984, p, 64, p. 68.

BDD-A29696 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 02:12:04 UTC)

atunci arta războiului. Războiul a devenit elementul comun al acestor civilizații create de indo-europeni.

BIBLIOGRAPHY

Bârzu, Ligia, Ursu Naniu, Rodica, *Istoria universală veche. Istoria Orientului antic,* București, Editura Fundației „România de Mâine", 1999.

Benveniste, Émile, *Vocabularul instituțiilor indo-europene*, Traducere din limba franceză de Dan Slușanschi, București, Editura Paideia, 1999.

Berciu, Dumitru, *Lumea celților,* București, Editura Științifică, 1970.

Bohec, Yann Le, *L'Armée Romaine sous le Haut-Émpire*, ouvrage publié avec le concours du CNRS, Éditeur Picard, Paris, 1989.

Boivin, Michel, *Istoria Indiei*, traducere, prefață şi note: Daniela Zaharia, București, Editura Corint, 2003.

Burlec, Liviu, *Istoria antică. Grecia şi Orientul,* Iași, Editura Institutul European, 1996.

Burry, J., B., Meiggs, Russell, *Istoria Greciei până la moartea lui Alexandru cel Mare,* Ediția a IV-a revăzută, Traducere de Diana Stanciu, București, Editura ALL, 2006, 2008.

Cartledge, Paul, *Spartanii, o istorie legendară,* Traducere din limba engleză de Daniela Fudulu, București, Editura Herald, 2018.

Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, (coordonatori), *Dicționar de simboluri*, Traducere de Micaela Slăvescu, Laurențiu Zoicaș (coordonatori), Iași, Editura Polirom, 2009.

Cotterell, Arthur, *Dicționar de mitologie,* Traducere de Elena I. Burlacu, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002.

Dinu, Dana, *Introducere în cultura şi civilizația Greciei Antice*, Craiova, Editura Universitaria 2008.

Dumézil, Georges, *Mit și epopee,* 3 volume, Traducere de Francisca Băltăceanu, Gabriela Creția, Dan Slușanschi, București, Editura Științifică, 1993.

Eliade, Mircea, *De la Zamolxis la Genghis-Han*, Traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1980.

Eliade, Mircea, *Imagini și simboluri,* Prefață de Georges Dumézil, Traducere de Alexandra Beldescu, București, Editura Humanitas, 1994.

Eliade, Mircea, *Istoria credințelor și ideilor religioase,* volumul I, Traducere din limba franceză C. Baltag, Chișinău, Editura Universitas, 1994.

Georgescu, Mitică, *Mitologie zoocinegetică. Obiceiuri, credințe, superstiții*, Pitești, București, Brașov, Cluj-Napoca, Editura Paralela 45, 2002.

Gostar, Nicolae, Lica, Vasile, *Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal*, Iași, Editura Junimea, 1984.

Grigorescu, Dan, *Druizii și lumea lor enigmatică,* București, Editura Saeculum I.O., 2003.

Haudry, Jean, *Indoeuropenii*, Traducere de Aurora Pețan, București, Editura Teora, 1998.

Kernbach, Victor, *Dicționar de mitologie generală. Mituri. Divinități. Religii,* București, Editura Albatros, 1995.

Riemschneider, Margarete, *Lumea hitiților,* Cuvânt înainte de Helmuth Th. Bossert, traducere și note de Paul B. Marian, București, Editura Științifică, 1967.

Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istoria lumii pentru toți. Antichitatea*, Bucureşti, Editura Niculescu 2007.

BDD-A29696 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 02:12:04 UTC)

Strechie, Mădălina, „Iliada, teatrul de operații pentru prototipul războinicului grec, Ahile",în volumul celei de-a IX-a conferinţe internaţionale: ***Limbă, cultură, civilizație, A IX-a Conferinţa internaţională, Confluenţa ideilor inovatoare,*** București, România 29-30 mai 2015, organizată de către Universitatea Politehnica București, Facultatea de Inginerie în Limbi străine, Departamentul de Comunicare şi limbi moderne, ISSN 2067 – 1628 Editorii volumului: Coordonator-Yolanda-Mirela Catelly, Fabiola Popa, Brânduşa Răileanu-Prepeliță, Voichiţa Alexandra Ghenghea, Redactor şef: Yolanda-Mirela Catelly, Bucureşti, Politehnica Press, pp. 339-346.

Uehli, Ernst, *Mitologia nordic-germanică în perspectiva misterelor,* Traducere din limba germană de Magda Petculescu, București, Editura Saeculum I.O., 2001.

Jean Vertemont, *Dicționar al mitologiilor indo-europene,* Traducere de Doina Lică, Lucian Pricop, Timișoara, Editura Amarcord, 2000.

Xenofon, *Statul spartan. Statul atenian,* Traducere, prefață, cuvânt introductiv şi note de Maria Marinescu-Himu, București, Editura Științifică, 1958.

Zimmer, Hinrich, *Mituri şi simboluri în civilizația indiană,* Traducere de Sorin Mărculescu, București, Editura Humanitas, 1994.

BDD-A29696 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 02:12:04 UTC)